

Бондар В. Д. Мотивація як особлива функція державного управління [Текст] / В. Д. Бондар // Демократичні стандарти врядування й публічного адміністрування: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, (Львів, 2008 р.) / Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2008. – С. 257–260.

Бондар В.Д.

Мотивація як особлива функція державного управління

Останнім часом великої актуальності набуває орієнтація на ефективність державного управління. Реалізація функцій державного управління є одним з чинників від якого залежить ефективність державного управління. Серед управлінських функцій виділяють мотивацію як важливу загальну функцію управління, без якої немислима ефективна діяльність будь-якого керівника, а відповідно, будь-якого органу виконавчої влади. Більшість управлінських рішень має враховувати як організаційні потреби, пов'язані з показниками діяльності, так і потреби державних службовців.

Серед науковців можна зустріти думку про те, що мотивація в порівнянні з іншими функціями управління має вторинний характер, але на наш погляд, мотивацію не слід розглядати як другорядну, а вивчати в процесі реалізації усіх управлінських функцій.

Мотивація здійснюється в сфері державного управління, з його особливостями та конкретним змістом, а тому у певному обсязі та формі. Вона спрямована на досягнення конкретного результату і шляхи досягнення цього результату, а також на усунення суб'єктивних та урахування об'єктивних перешкод при здійсненні управлінської діяльності.

Мотивація не існує в ізольованому вигляді, у державному управлінні мотивація перебуває у тісному зв'язку з іншими функціями управління. Мотивація забезпечує ефективність управління й здійснення його за допомогою елементів системи управління.

Мотивація дає можливість не лише коригувати управлінську діяльність, але й допомагає передбачити перспективи подальшого розвитку та досягнення конкретного результату.

В сучасних тенденціях розвитку держави зростають нові вимоги до системи мотивації та її законодавчого забезпечення. Необхідність існування такої системи пояснюється тим, що з переходом до нових політичних і економічних засад нашого суспільства не стало менше недоліків у сфері державного управління, а управлінська поведінка, не є такою вже й бездоганною і тому мотивація може бути певною панацеєю від цих проблем.

В умовах розвитку ринкових відносин, інтеграційних процесів роль державного управління й мотивації як його важливої функції значно зростає. Змінюється її призначення, способи реалізації, проте значення мотивації в цілому не зменшується, а стає об'єктивною реальністю. Відповідно, нові умови здійснення управлінської діяльності потребують і перегляду завдань мотивації, форм і методів її здійснення.

Під впливом процесів, що відбуваються у сфері державного управління, формується певна система мотивації. Вона є частиною усієї системи мотивації в інших сферах і має свої особливості як формування, так і функціонування, обумовлені конкретним змістом мотиваційної діяльності.

Розглядаючи проблему побудови системи мотивації у сфері управління і її правового забезпечення, слід зупинитися на особливостях системи мотивації. Функцію мотивацію у сфері управління здійснюють у різних обсягах та формах. Демократичні процеси внесли великі зміни у реалізацію мотивації як функції управління. Із засобу стимулювання мотивація набула більш загального характеру, стала невід'ємним фактором подальшого розвитку управління.

Поняття системи мотивації у сфері державного управління не тільки торкається системи органів виконавчої влади в країні. Воно набагато ширше, оскільки діє в системі державного управління, тобто, включає в себе як суб'єкт так і об'єкт системи державного управління. Разом вони розглядаються як єдина система, у якій реалізується функція мотивації.

Мотиваційна функція та мотиваційна діяльність базується на певних принципах і в її основу покладено завдання підвищення ефективності управління та його подальшого удосконалення. Побудова мотиваційних систем та їх діяльність також здійснюється на основі певних принципів. Існують різні точки зору щодо принципів мотивацію й критеріїв систематизації цих принципів.

Функція мотивації має й більш загальний характер, не деталізований і механізм її виконання у законодавчих актах. Розглядаючи мотивацію як важливу функцію державного управління, при побудові системи мотивації та її здійснення слід виходити із загальних принципів державного управління. Разом з тим як самостійна функція мотивація має свою специфіку, яка дає змогу виділити її із числа інших функцій управління, вона керується властивими їй принципами, що доповнюють, конкретизують загальні принципи управління.

При реалізації системи мотивації необхідно дотримуватися принципу систематичності, регулярності щодо її проведення. Це вносить певний інтерес у роботу як того, кого мотивують, так і того, хто мотивує. До того ж систематична мотивація, а також регулярний мотиваційний моніторинг дає змогу виявляти стан справ, а також виправляти

недоліки в управлінській діяльності, відшукувати резерви чи прогнозувати майбутні тенденції. Принцип регулярності мотивації стимулює саму мотиваційну діяльність до підвищення ефективності та позитивного впливу на досягнення результату.

В Україні триває процес пошуку та становлення ефективної системи державного управління, побудови організаційної структури системи органів та їх діяльності. У відповідності з цим процесом створюється і система мотивації у сфері державного управління. Однією із гарантій такого забезпечення потреб та інтересів людини в сфері управління може бути мотивація.

Таким чином, мотивація є дуже важливою функцією управління. Мотивація як функція управління активно використовується як у приватному управлінні (менеджменті) так і державному управлінні. Розвиток теоретичних аспектів мотиваційної функції йде ще з 19 століття, протягом 20 століття цей розвиток набув широкого розмаху. Вона зайняла одне з провідних місць у системі функцій управління, продовжуючи розвиватися як теоретично, так і в практичному руслі. Мотивація має тісний зв'язок з іншими функціями і реалізовується в порядку послідовності цих функцій. Разом з тим, мотивація розглядається як особлива функція, адже вона орієнтована на людину як об'єкт управління. Таким чином, мотивація стає однією з центральних функцій управління.